Nro 32.

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 20 KWIETNIA V. S. 1812 ROKU.

z Petersburga, d. 9 marca. Namieniliśmy w numerze 19 gazety naszey, *Kuryera Litewskiego*, o potwierdzeniu przez JEGO IMPERATORSKĄ MOSC proiektu o *Kantorze assekuracyynym w Teodozyi*; maiąc teraz pod ręką zupełny akt tego proiektu; kładziemy go, iak następuie:—Do JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, Od Ministra spraw wewnętrznych, Przełożenie. Handel na morzach *Azowskiém i Czarném*, pomimo wszelkich napotykanych niedogodności, rozszerzył stosunki swoie z pobrzeżami *Anatolii*, daleko więcey, niż dawniey były i żegluga podniosła się nad wszelkie spodziewanie. Ale dalsze postępy handlu i żeglugi strzymywane dotąd były przez to, że nie było ieszcze urządzoney *assekuracyi*, która sama tylko może się uważać środkiem pewnym ku wsparciu przedsięwzięć handlowych. Byli naczelnicy miasta *Teodozyi*, Jenerał Infanteryi *Fensz* i Kontr-Admirał *Kłokaczew* i teraznieyszy Konsyliarz Stanu *Broniewski*, również koniecznem uznawali ustanowienie *assekuracyi*; wszyscy oni dokładali około tego ze swoiey strony wszelkich starań, a nakoniec ostatni z nich przedstawił teraz proiekt zasad ustanowienia w *Teodozyi towarzystwa assekuracyynego* i prosi o ich potwierdzenie.—Głównieysza osnowa tych zasad zawiera się w następuiących artykułach: 1) Formuie się udzielne towarzystwo, pod imieniem *Kantoru Assekuracyynego Teodozyyskiego.* 2) Kapitał tego towarzystwa składać się będzie ze stu akcyy, każda z tysiąca rubli. Każdy iednakże spółtowarzysz z początku na ten rachunek wnosi tylko 10 procentów; pozostałe zaś pobierać się maią w miarę potrzeb, w zdarzeniu wyniszczenia pierwszey tey summy przez różne niepowodzenia. Pobór podobny trwa póty, póki cała summa, podpisana przez każdego członka, wniesioną nie będzie: i w tém tylko zawieraią się wszystkie każdego z nich obowiązki. 3) Skoro będzie podpisanych 50 akcyy, towarzystwo uważać się będzie zupełném i rozpocznie działania swoie: dozwala się przelew akcyy z jednego na drugiego za podpisem przedawcy. 4) Przybytki pierwszych 2ch albo 3ch lat, podług uwagi, przyłączą się do kapitału; przez co samo nowe wnoszenia opłat od towarzyszów staie się mniey potrzebném. 5) Zupełne zarządzanie wszystkiemi interessami towarzystwa porucza się trzem Dyrektorom, wybranym przez towarzystwo; którzy mogą bydź odmienieni lub potwierdzeni na nowo, stosownie do teyże zasady, co trzy lata. 6) Dyrektorom tym, w nagrodę za ich pracę, naznacza się 10 procentów od każdorocznych przybytków. 7) Obowiązki, które przyymuią na siebie Dyrektorowie, uznaią się działaiącemi, skoro przez dwóch z nich będą podpisane i do protokułu wciągnione. W takim zdarzeniu całe towarzystwo obowiązane iest dopełniać ich warunków. 8) Kompania niebędzie assekurować statków wyższych, nad 8,000 rubli, i to tylko żegluiące na morzu *Azowskiém* i *Czarném.* 9) Zgodnie z prawidłami towarzystw assekuracyynych, iakie się używaią w Państwie Rossyyskiém i w kraiach cudzoziemskich, towarzystwo to użyie naywiększey ostróżności, względem różności form assekurowania, podług pór roku, mieysc i mórz. 10) Spory kompaniyne z assekurantami załatwiane bydź maią sądem polubownym, ze trzech osób złożonym. Naznaczenie trzeciego sędziego zależy od Naczelnika miasta *Teodozyi.* Pośrednicy decyzyą swoię opierać maią na ustawach morskich, iakie się zachowuią w Kantorze assekuracyynym *Odeskim*, któremu assekuranci podlegać są obowiązani. 11) Czas trwania tego towarzystwa naznacza się, na lat 10. Prawidła te wniesione były przeze mnie poprzedniczo na rozwagę Kommitetu Ministrów, przez dziennik którego stały się godnemi Naywyższego WASZEY IMPERATORSKIEY MOSCI potwierdzenia; iednogłośnie uznane one były, zgodnie z moiém przedstawieniem, zasługuiącemi na uwagę tém więcey, iż zakład ten, odkrywaiąc nowe źrzódło handlowego przemysłu i korzyści, iakiemi cieszyli się dotąd cudzoziemcy, niewymaga, ani praw wyłącznych, ani nakładów ze skarbu, ani też naymnieyszey od niego pomocy. Że zaś stosownie do Manifestu, dnia 1 stycznia 1807 roku, względem przywileiow kupiectwa, potwierdzenie towarzystw tego rodzaiu zostawione iest iedynie WASZEY IMPERATORSKIEY MOSCI; przeto wyłożywszy tu dokładnię wszystkie warunki tego nowego handlowego ustanowienia, ośmielam się upraszać o Naywyższe onego potwierdzenie. Na tém przełożeniu dnia 19 stycznia, 1812 roku, własną JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisane tak: *Ma bydź podług tego* ALEXANDER.

Minister Skarbu, Aktualny Tayny Konsyliarz i Kawaler *Dymitr Alexandrowicz Gurjew* i Kollegium komercyalne donieśli Rządzącemu Senatowi, iż, stosownie do rozrządzeń pomienionego ministra, na mocy Naywyższego Manifestu, pod dniem 25 Czerwca, 1811 roku, Kollegium komercyalne ustało, dnia 8 listopada roku przeszłego, a Departament iego czasowy dnia 9 odkryty został i działania swoie rozpoczął. (*z Gaz. Senac.*)

z Wiednia d. 14 marca. Rozkaz naywyższy wkłada na wszystkich lekarzów obowiązek, aby każdego chorego, gdy widzą niebezpieczeństwo, starali się nakłonić do przyięcia SS. Sakramentów, a szczególniey w gorączkach ciągłych, żeby to czynili przy piątém odwiedzeniu chorego.

Pod dniem 24 Marca, wyszło tu urządzenie względem szczepienia ospy zachowawczey czyli krowiey, ponieważ ieszcze gdzie niegdzie rodzice i opiekunowie wahaią się użyć tego zbawiennego sposobu: Stosownie do przepisów tém urządzeniem objętych, w 8 tygodni po ogłoszeniu onego, urzędnik z lekarzem, do szczepienia wyznaczonym, chodzić będzie od domu do domu, końcem szczepienia ospy krowiey, bezpłatnie tym wszystkim, którzy naturalney ieszcze nie odbyli, ani też szczepioney nie mieli. Rodzice, którzyby się szczepieniu sprzeciwili, wraz z osobami potrzebuiącemi szczepienia zapisani będą, a lista ich do rządu odesłaną zostanie. Tenże sposób ma bydź co rok powtarzanym. W 8 tygodni po ogłoszeniu tego urządzenia, imiona, stan i mieszkanie rodziców lub opiekunów owych osób, które na naturalną ospę umarły, lub na kalectwo iakie narażone były, przez gazetę mieyscową do publiczney podane będą wiadomości, iako ludzi przesądem zaślepionych, którzy wolą widzieć dzieci swoie umieraiące w boleśney chorobie ospy naturalney, niż zachować one przy życiu, za pomocą łatwego, pewnego, od Boga i Rządu wskazanego im sposobu, szczepienia ospy zachowawczey. Dziecię, z naturalney ospy umarłe, ma bydź pochowane bez assystencyi Xiędza i odprowadzenia go do grobu przez krewnych i przyiaciół. Pogrzeb takowy

bez wszelkiey assystencyi, rozciąga się do wszystkich wyznań. Zwierzchność mieyscowa i duchowieństwo odpowiedzialne są za wykonanie tego przepisu. Każdy gospodarz, w którego domu osoba iaka na ospę naturalną choruie, tudzież każdy lekarz i chirurg, wezwany do dziecięcia choruiącego na ospę takową, winien iest donieść o tém natychmiast mieyscowey policyi lub magistratowi, aby bez zwłóki wywieszona była tablica z napisem: *Tu u NN iest ospa*; ażeby każdy, uwiadomiony o niebezpieczeństwie, tém łatwiey mógł go uniknąć. Każdy Pleban lub iego Wikaryusz, co trzy miesiące, a zatém cztéry razy w roku, czytać będzie z ambony imiona i stan tych osób, które w ciągu trzech upłynionych miesięcy w parafii iego na naturalną ospę umarły; poczém, wykazawszy w mowie zbawienny sposob szczepienia ospy zachowawczey, wyłuszczy obowiązki rodziców i opiekunów względem zachowania ich dzieci przy życiu, wyraźnie im zapowiadaiąc, że ci, których dzieci i należący na ospę umieraią, ponieważ szczepienia ospy zachowawczey zaniedbali, za śmierć ich przed Bogiem odpowiedzą.

Insze urządzenie, pod tymże dniem, odnawia dawnieyszy zakaz, wyprowadzania na ulicę i mieysca publiczne dzieci, choruiących na ospę, zwłaszcza w czasie iéy posychania: ponieważ przez to zaraza się rozszerza. Przestępuiący ten zakaz będą przytrzymani, i tém niechybniey ukarani, że iuż od roku 1802, szczepienie ospy zachowawczey za naypewnieyszy sposób przeciwko zarazie ospy naturalney od rządu powszechnie iest zalecone.

D. 28 marca. Jenerałowie *Maillard*, *Hertellendy* i *Ebner* otrzymali stopnie Feld-Marszałków—Leytnantów; wielu półkowników postąpiło na Jenerał Maiorów, a to na mieysce wielu officerów wyższych wielce zasłużonych, których postradało państwo, w ciągu teraźnieyszey zimy.—Odnawia się pogłoska, że hrabia *Bellegarde* wkrótce ma wyiechać do *Gallicyi*. (*Dzień. pań. franc.*)

z Paryża d. 31 marca. W roku przeszłym, d. 5 listopada, galiota *amerykańska*, *le Purse*, pod sprawą kapitana *Turner*, wychodząc z *Bordeaux*, o godzinie 7 ranney, spostrzegła fregatę *angielską*, a ufaiąc szybkości żagla, chciała umknąć od ścigaiącey fregaty: ale około godziny 5tey wieczorem doścignioną została. Kapitan *Turner* został sam ieden na stolowaniu górnego piętra, pod gradem kul harmatnych i karabinowych angielskich. Trzymaiąc się stéru wołał do nich ichże językiem: „ Dzieci, góruią wasze strzały; celcie lepiey „ Nakoniec galiota utraciła maszt główny. Wraz officer *angielski* z dwónastą lub piętnastą ludzmi wszedł na galiotę; wszystkim na niey znayduiącym się, rozkazał przeyśdź na fregatę *Niemen*, na którey dowodził kapitan, *Michał Seymour*. Na galiocie *Purse* został tylko Kapitan *Turner*, chłopiec iego 16 lub 17 letni, kobiéta iedna i ieden podróżny; dziesięciu *anglików* z jednym officerem przysłani byli dla odprowadzenia zdobyczy. *Turner* miał ukryte pistolety: trzeba mu było ie nabić; a że tego nie mógł uskutecznić będąc na widoku, cały więc dzień strawił na tey robocie. W nocy dnia iutrzeyszego, dał ieden pistolet chłopcowi, zostawionemu z nim na galiocie. *Anglik*, na straży będący, domyślał się ich zamysłu; zszedł na dół i uwiadomił o tém officera, a ten, wpadłszy na górné piątro z puginałem, przeszył *Turnera*, który zawołał, że się poddaie i że mu nic złego nierobi. *Turner* ugodzony był w piersi, a padaiąc strzelił do officéra, który, chociaż był trafiony, nie upadł iednak; ale rzucił się na *Turnera*, chcąc go raz ieszcze przeszyć puginałem; w tym chłopiec ze swego pistoletu trafił w twarz i ubił officera. Dziesięciu *Anglików* przybiegło za posłyszanym strzałem: *Turner* i iego towarzysz, nienabitémi iuż pistoletami, przez swóy ton i pogróżki dotyla ieszcze potrafili zastraszyć *Anglików*, iż musieli zeyśdź na spodnie piątro i zostali tam, aż do weyścia galioty do *Bordeaux*. Kapitan ten nie ma nad 22 lata wieku życia swego. (*Koresp. hamb.*)

D. 2 Kwietnia. Cesarstwo Jchmość mieszkaią ciągle w *Saint-Cloud*, od 30 marca. Król *Rzymski* bawi ieszcze w *Paryżu*.

Senat zgromadził się zawczora na posiedzenie nadzwyczayné, pod prezydencyią Xięcia Arcy-Kanclerza Państwa. Mówcy rządowi podali projekt do decyzyi Senatu, stosownie do przedstawienia Ciała prawodawczego, względem departamentów *Anzeatyckich*.

D. 3 Kwietnia. Wyrok Cesarski, podpisany w *Saint-Cloud*, d. 2 t. m. mianuie deputowanych do ciała prawodawczego z Departamentów *Anzeatyckich*, którzy maią przystąpić do sprawowania swych urzędów od pierwszey naybliżey następuiącey sessyi i sprawować oné do nowych w tey mierze rozkazów. (*Korresp. hamb.*)

D. 3 Kwietnia. Cesarz Jmć prezydował dziś na Radzie Stanu w *Saint-Cloud*.

z Brestu d. 22 marca. Okręt Korsarski z *Saint Malo*, *la Junon*, Kapitana *Prader Niquet*, d. 18 t. m. zabrał bryg Angielski *Le Calista*, o 193 beczkach, uzbroiony 8 karonadami i 2 harmatami 20 funtowemi i miał 18 ludzi osady. Zdobycz ta wprowadzoną została do portu: ładunek iey składa się z cukru, kawy, kakao, bawełny, wina *madery* i starey miedzi. Statek korsarski *Junona*, zawinął do *Morlaix* (*Bretania*); zabrał 2 statki Angielskie, ale że były mało znaczące Kapitan *Prader-Niquet* spalić ie kazał; na obu tych statkach było 13 ludzi osady.

D. 29 marca. Wice Admirał *Allemand*, wypłynąwszy z *Lorient* z 4 okrętami liniowemi i 2 korwetami, z wielką zdobyczą zawinął do tuteyszego portu d. 19 t. m.

z Londynu, d. 24 marca. Listy z *Buenos-Ayres* donoszą o wielkich okrócieństwach, dopełnionych przez Jenerała *Goyeneche*, dowodzącego armią przeciwną patryotóm. Postępowanie iego przymusiło kraiowców i *Indyanow* do powstania powszechnego, którzy straszliwego odwetu przeciw Hiszpanom europeyskim użyli.

Pokazało się w cyrkulacyi wiele fałszywych biletów na 1 funt szterling i są barzo dobrze naśladowane.

Odebraliśmy wiadomość, że okręta *Tremendus i Poitiers*, które zostawił okręt *Dianna* w pogoni za nieprzyiacielem, powróciły na swoie stanowisko przed *Brestem*, straciwszy z oczu nieprzyiaciela, wśrod mgły nieprzebitey, po dwudzienném iego ściganiu.

Poselstwo, odesłane do parlamentu w piątek, było od Xięcia Regenta i zawiera w sobie rzecz o wyznaczeniu pensyi dla xiężniczek. Nieszczęśliwe poróżnienia między Xięciem Regentem i iego małżonką, nad któremi ubolewać należy, a które, podług zasad delikatności, nie powinnyby nigdy bydź materyą rozmów obradowych, zaięły przecie większą część onych.

Wiadomo, że Fest ś. *Patrycyusza* d. 17 t. m. obchodzony był przez wielką liczbę osób należących do Irlandczyków przez urodzenie lub urzędy. Margrabia *Landsdowne* pierwsze trzymał mieysce; Lord *Moira*, *P. Sheridan* i wiele innych znakomitych osób, tamże się znaydowały. W opowiadaniu tego, co się działo w czasie obiadu, dziennik, *Morning Chronicle*, w ten się tłumaczy sposób: „ Margrabia *Landsdowne*, iako pierwsze zaymuiący mieysce, wzniosł toast za zdrowie królewskie, co było przyiętem z radością i oklaskami. Potem Margrabia wzniosł zdrowie XciaRegenta, które przyięte było z oklaskami stronników iego, a daleko większém i powtarzaném szemraniem. „

Zastanowi to czytelników naszych (mówi *Morning Chronicle*), że znowu ma bydź wzięty pod rozwagę sławny proiekt Hrabiego *Stamhope*. Tą zwyczaynie drogą idą wszystkie środki, które podkopuią same nawet zasady praw nayświętszych i przywileie narodu; ani wątpimy, żeby powtórnie wniesiony ten proiekt niesięgał ieszcze daley, iak pierwszy; żebyśmy wkrótce nie mieli assygnat niebezpieczonych aktem parlamentu. Pierwszy krok, jak twierdzą, który sobie zakładaią uczynić, iest opłacać pensye Sadownictwom w biletach bankowych. Ostatni krok, który zostanie

uczynić będzie, nadać im kurs prawny i przymuszony. Ktokolwiek sobie przypomni na wzrastaiące zawsze nadużycia, iakich się dopuszczały władze inkwizycyyne, nadane rozkładcóm i poborcóm podatków, łatwo wniesie, iak ważną iest rzeczą, mieć się na ostróżności i opierać w początkach samych wszystkiemu temu, cokolwiek podkopuie przywileie narodu. Nie wątpimy bynaymniey, że wkrótce nastąpi kurs przymuszony, i prawny biletow bankowych, a przynaymniey, że ciało handlowe nie uczyni wcześnie swoiego oświadczenia, przeciw temu środkowi. (*Koresp. hamb.*)

Od granic Szwaycarskich, d. 24 marca. Przez list okolny, pod dniem 19 t. m. Landaman Szwaycarski przesłał kantonom uwiadomienie, otrzymane od konsulatu szwaycarskiego, w prowincyach *Illiryyskich*, datowane z *Tryestu* d. 7 t. m. Podług tégo uwiadomienia, Rząd odebrał urzędowe doniesienia, o szerzącém się powietrzu morowém, w niektórych prowincyach tureckich, graniczących z *Bośniią*, które rozciąga nawet swe panowanie do okolic *Costainizza*, na pograniczu *illiryyskiém*. Konsul jeneralny uwiadamia, iż tam natychmiast przedsięwzięto dzielne środki dla strzymania iey postępów. Landaman wzywa do czuyności w téy mierze wszystkich Kommisarzów zdrowia związku szwaycarskiego, dodaiąc, iż niewątpi o gorliwości kantonów, które, w przypadku postępów tey grassuiącéy plagi, chwycą się zapewné środków zbawieney ostróżności.

z Saxonii, d. 16 marca. Xiąże *Elchingen*, Marszałek *Ney*, przybył d. 15 t. m. do *Lipska*. Z przyczyny nadzwyczaynie wielkiey konsumpcyi mięsa w mieście tém, przez które ciągnie teraz wiele woyska, Rząd pozwolił rzeźnikóm z zamiasta przywozić mięso do *Lipska*. *Magdeburg* iest teraz w stanie oblężenia; iuż urzędzy tameczné nie daią dla nikogo pasportów, ani biletów. Warowuié twierdzy rozszerzaią się; dla czego zniesione będą *Sudenberg* i *Neustadt*. — Jenerał *Gudin* do *Paryża* wyiechał — Prefekt departamentu *Elby* powoływa wszystkich podmaystrów stolarskich, mularskich i rzeźniczych, ażeby się przed nim stawili; będą oni do woyska wysłani. (*z Gaz. petersb. ross.*)

Od granic Menu, d. 12 marca. Inspekcya celna uwiadamia, że pogłoska, iakoby, w *Bawaryi* zupełnie miał bydź zakazany handel przechodowy, iest zgoła bez zasad, a rozniesiona iest przez ludzi nieżyczliwych i zazdrośnych.

Ze wszystkich, dostarczonych, za rok 1807, rekrutów do półków *szwaycarskich*, ledwie czwarta część ludzi, którzy są wieku i wzrostu przepisanego (5 stop i 2 cale). W kantonach lubo znayduią się ludzie mocnégo składu, ale zbyt małego są wzrostu. Większa część rekrutów, którzy się dobrowolnie podali do służby woyskowéy, są wieku życia od 16 do 19 lat. (*Gaz. Petersb. rossyy.*)

ze Szlązka, d. 25 marca. Półkownik *pruski Welzien* mianowany został dowódzcą twierdzy *Neissa* (lub *Nissa w Szlązku.*)

z Rzymu, d. 11 marca. Stosownie do ustawy Cesarskiey, Kollegium wyborowe Departamentu naszego zebrało się d. 10 stycznia w *Kapitolium*, pod przewodnictwem Senatora Xiecia *Corsini*. W mowie na zagaienie mianey przypomniał dobrodzieystwa Cesarskie dla *Rzymu*; po czém zgromadzenie wybrało 5 osób, maiących poiechać do Cesarza i złożyć mu hołd podziękowania za nie, imieniem miasta i całego departamentu. Wybrano daley Kandydatów do Senatu. Na Xięcia *Braschi* prezydenta miasta naszego padł iednomyślny wybor. A' Xiążęta *Giustiniani* i *Chigi* mieli równą liczbę głosów; ale Xiążęcia *Giustiniani*, iako starszego wiekiem, wykrzykniono kandydatem do Senatu. Wybrano nareście kandydatami do ciała prawodawczego P. *Lorenzo*, Xięcia *Alfiery*, P. Józefa Capalatra Burmistrza miasta *Civita-Vehia* i P. *Scarpelini*, będących i teraz członkami tegoż ciała prawodawczego.

Dnia 8 wieczorem, Senator Xiąże *Corsini* iako prezes Kollegium wyborowego, miał u siebie wszystkie członki tegoż Kollegium, a nazaiutrz Wielkorządca nasz wyprawił świetną ucztę, na którą wszystkie władze cywilne i woyskowe zaprosił.

z Neapolu d. 19 Marca. Król mianował Xiążęcia *Noia* intendentem teatrów, na mieyscu Kawalera *Longchamp*, który prosił o uwolnienie: Kawalera *Carraciolo Melissano* posłem przy królu *Hiszpańskim*, a Kawalera *Tabio-Crivelli* sekretarzem poselstwa przy dworze Cesarsko-Francuzkim — Donoszą z *Chieti* (*Abruzza dalsza*), że cena towarów osadniczych co dzień się tam podnosi: są miasta, gdzie ich zgoła znaleźć nie można. (*Dzień. pań. franc.*)

z Gironny, d. 12 lutego. Woysko *Katalońskie* codzień odnosi zwycięstwa i daley się posuwa: d. 1 lutego dywizya iedna weszła do *Mataro*; w tymże czasie Anglicy pokazali się w porcie, i więcey, iak przez 4 godziny, strzelali do miasta, które chociaż maią za sprzymierzone z nimi; wiele też mieszkańców zabito i wiele domów zburzono przez to bombardowanie.

z Liworny, d. 20 marca. Dzisiay o godzinie 8 ranney spalono publicznie, na placu *Napoleona*, blizko za sto tysięcy franków towarów angielskich.

z Charles-Town, (*w Stanach ameryk. w prow. Korolinie południ.*) *dnia 3. lutego.* Dzienniki nasze zapełnione są opisami trzęsień ziémi, które dały się uczuć w prowincyach zachodnich i w stronie południowey gór *Allegany*. Niedaleko *Knoxville*, z wielkim trzaskiem roztworzyły się góry i ukazywały się błyskawice, podobne tym, jakie daią się widzieć na wielkich apparatach elektrycznych: utworzył się też znaczny strumień wody gorącey.

z Buenos-Ayres, (*w Amer. połudn. król, Platy*), *d. 4 stycznia.* Swieżą odebraliśmy wiadomość, że nasz Jenerał *Artys* miał z *Portugalczykami* rozprawę, w którey ostatni na głowę porażeni zostali. Zaczynaią mówić, że rząd nasz ma zamiar wydać woynę *Brezylii*.

Ostatnich dni roku przeszłego, strasźliwego doświadczyliśmy zamieszania. Odtąd, kiedy nas opuścił prezydent *Saavedra*, który był półkownikiem patrycyuszów, Don *Manuel Belgrano* został mianowany półkownikiem tégo regimentu; co bardzo nie podobało się żołnierzóm: ci bowiem sami sobie chcieli obrać officerow i półkownika. W nocy więc, z dnia 8 grudnia, wypędzili z koszar naczelników swoich. Sprowadzono natychmiast inne woyska, i wystawiono armaty po wszystkich rogach ulic. Toż samo zrobili patrycyuszowie w koszarach i na rogach dwóch ulic. Między godziną 9tą a 10, przyszło do utarczki: patrycyuszowie zaczęli strzelać do woyska; to nawzaiem również ognistą dało im odpowiedź. Blizko godziny trwała utarczka: nakoniec poddali się patrycyuszowie i poszli w niewolę. W zabitych i ranionych około sta ludzi liczono.

z Rio-Janeiro (*w Brezylii*), *d. 24 stycznia.* Podług naypewnieyszego podobieństwa zdaie się, iż w krótce musi wybuchnąć woyna między tym kraiem i *Ameryką hiszpańską*. Już to żadney nie podpada wątpliwości, że woyska *brezyliyskie* poszły w celu oswobodzenia *Monte-Video*; pierwszym zamiarem ich było, ubiedz i zatrzymać to miasto. Tym czasem *Elio*, chociaż nieprzyiaźny dla *Buenos-Ayres*, nie chciał jednak zgodzić się na to, żeby woyska *portugalskie* składały część jego osady, jak chciał ich dowódzca. Kiedy iuż podpisano pokoy, spodziewano się widzieć woyska te powracaiącémi; ale pod niezliczonemi pozorami, utrzymywały się one w okolicach *Monte-Video*; wtedy dowodzący w *Buenos-Ayres* nagle uderzył na nie, i 200 ludzi naypięknieyszego ludu zginęło. (*z korresp. hamb.*)

z Kartageny, (*w Amer. połudn.*) *d. 17 listopada 1811.* Rząd prowincyi naszey ogłosił akt niepodległości, który daje poznawać sposob myślenia i uczucia większości *Amerykanów*, względem iunty *kadyxskiey* i tak nazwanych stanow *Cortes*. (*z Korresp. hamb.*)

z Baltimore (*w Stanach amer. w Maryland*),

Zapewniaią, że ziemia *Nowy Orlean*, od czasu przyłączenia swoiego do związku stanow zjednoczonych, iako stan udzielny, weźmie nazwisko *Washingtonu*. Rada tego kraju prosiła, ażeby część *Florydy*, położona na zachod rzeki *Rio-Perdido*, zaięta przez woyska *amerykańskie*, była przyłączoną do nowego stanu.

Skarby prowincyy Rzeczypospolitey Amerykań. są w kwitnącym stanie: Dochody *Wirginii*, w roku 1811, wynosiły: 414,133 dollarów; było w kassie pozostałości z roku przeszłego 1810: 168,214 dollarów: zatem dochod zupełny 582,352 dollarow; wydatki tegoż roku niewynosiły nad 369,912 dollarów. Trzy przednieysze artykuły wydatkow są: 69,000 na urzędników cywilnych: 60,000 na utrzymanie rękodzielni wojennych i ludwisarni; 54,000 na potrzeby powszechnego zgromadzenia.— Stan *Kentucky* w roku upłynionym, który się skończył dnia 10 listopada 1811, miał dochodu: 121,242 dollarów, a po odtrąceniu wszystkich wydatkow, zostało w kassie: 31,106 dollarów— Stan *Maryland* (który sam jeden z całey rzeczypospolitey zatrzymał u siebie rachunki w monecie angielskiey) ma kapitału publicznego: 604,412 funtow szterlingow, albo 1,611,760 dollarów. Dochody na rok 1812, podług wyliczenia poprzedniczego, maią bydź: 106,469 fun. szter. i w tém zawiera się pozostałość z roku przeszłego 1811, wynosząca: 43,718 funt. szterl. Wydatek nie ma przechodzić: 39,938 funt. szterl.; a więc w przewyżce na dochod roku 1812, znayduje się 63000 funt. szterl. — Stanu *Connecticut* dochody publiczne w maju składały się z summ następuiących: kapitałów umieszczonych na bankach: 125,050 dollarów, 6 od 100; kapitałów spólnych rzeczypospolitey: 245,437; 3 od 100, podobnychże kapitałów: 50.038; gotowizny w skarbie, przeznaczoney na wydatki cywilne: 28,618; procenta i nowo nabyte kraie: 1,304,929; stan niema żadnych długow publicznych, i wszystkie nakłady są zaspokoione.

Gazety naypóźnieysze, z *Carracas* odebrane, donoszą, że republikanci *kartagińscy i wenezuelscy* używają różnych sposobow, w celu pociągnienia mieszkańców *Santa-Martha* do łączenia się pod ich chorągwie.

Kongres nowey rzeczypospolitey *wenezuelskiey*; składa się z 45 członków, jakoto: 24 z *Carracas*, *9 z Barmas*, 4 z *Cumana*, 3 z *Barcellony*. 3 z *Merydy*, 1, z *Truxillo*, *i* 1 z *Margaritta*. (*Dziennik Państ. Franc.*)

W i a d o m o ś c i   R o z m a i t e

Satyryczny dziennik paryzki zawiera między innemi następuiące obwieszczenie: uczeń doktora *Mesmera* życzy sobie znaleźć osobę, zdatną do chodzenia we śnie; ponieważ cudowne leczenie *Mesmera* przez magnetyzowanie nową epokę stanowi. Przed wszystkiemi, dane będzie pierwszeństwo młodey dziewczynie, niezgrabney wcale postawy; ale żąda się od niey koniecznie: 1) aby z łatwością poziewała, końcem udzielenia tey skłonności innym; 2) aby w każdey chwili i w każdey postaci mogła udawać śpiącą; 3) aby tak szczęśliwą miała pamięć, żeby dwóch do trzechset wyrazów lekarskich i chemicznych, bez rozumienia onych spamiętała. Będzie miała płacy po 6 franków na dzień, tudzież odzienie i żywność. Udać się trzeba do P. *Delfont*, przy ulicy kuglarskiey, pod numerem 100.

w Wilnie dnia	Marca	Barometr cale	linie		Termometr stopnie	Odmiany powietrza
17	z rana	28	0	5	+ 5	
	po południu	28	0	7	+ 9,5	pochmurne
	w wieczor	28	0	5	+ $6\frac{3}{4}$	
18	z rana	28	0	5	— 5	
	po południu	27	11	8	+ 12,5	pogodne
	w wieczor	27	10	7	+ 3,8	
19	z rana	27	10	4	— 6,5	
	po południu	27	10	1	+ 13	pogodne
	w wieczor	27	9	7	+ 13	

W roku 1650 podał konsystorz *Genewski* magistratowi pismo względem nieprzyzwoitości tańców. W tém pismie nazwał taniec *przysionkiem nierządu*, pod pozorem *nauczenia się grzeczney obyczaynosci i dobrego ułożenia*. Dway mieyscy Syndykowie, którzy tańczyli publicznie ze swoiemi żonami, byli skazani na więzienie, i odebrali od konsystorza publiczną naganę. Urzędnika, który w swoiey wsi tańcował, z urzędu złożono, na więzienie i karę pieniężną skazano. W lat 20 późniey rozkazał konsystorz wygnać z rzeczypospolitey wszystkich skrzypaków; iako przeszkadzaiących nabożeństwu. Obostrzono także zakaz trefienia włosów. Zakaz ten zawierał między innemi. *Zadna niewiasta nie ma mieć trefionych włosów; włosy powinny bydź gładko przy samey głowie uczesane i związane, iako to nakazuie Apostoł święty.*— Szewcy i krawcy, którzy się ważyli cóś modnego wymyślić, byli sądzeni na więzienie i kary pieniężne; a pierwsze pokazanie się kobiety z wachlarzem w kościele sprawiło powszechne zgorszenie i gwałtowny szmer w zgromadzeniu.

Z liczby osób, które roku przeszłego w prowincyi *szwedzkiey*, *Malmoe*, przyłożyły się do rozruchow, z powodu poboru woyskowego, 20 na śmierć, a 26 na smaganie rózgami skazanych było. Na wstawienie się wielu, król z pierwszych na 2ch, z drugich na 24ch, kazał dopełnić wyroki; ale 91 musiały póyśdź do aresztu.

N o w e   X i ą ż k i

W *Peterzburgu*, w drukarni Senatu, za Naywyższem potwierdzeniem, wyszło z druku tłumaczenie *Statutu Litewskiego* na język rossyyski, obok z textem polskim, we dwóch tomach, na pięknym papierze, drukiem wcale pięknym. Cena jednego exemplarza, obódwóch części, oprawnego w papier, na mieyscu w *Peterzburgu* rubli 20— Wyszedł także *Słownik Praw Litewskich i Polskich*, w języku rossyyskim, porządkiem alfabetu polskiego, w jedney xiędze, cena rubli 5.— Oba te dzieła, przełożone dla użytku mieysc urzędowych i wygody osób prywatnych, szczególniey są potrzebne i pożyteczne dla guberniy *małorossyyskich* i od *Polski* przyłączonych.

W Wilnie wyszło z druku dzieło pod tytułem: Juris Canonici Institutiones za staraniem sławnego Kardynała Quirinin, napisane przez X. Guidotti w Placencyi; we dwóch tomikach in 8vo: cena na kleiowym pap. zł. 5, na wodnym zł. 3: dostać można w drukarni XX. Bazylianów, w którey drukowane.

Departament Wtóry Litewsko-Wileńskiego Głównego Sądu uwiadamia kapitana Rudzieńskiego, iż Rządzący Senat ukazem 31 marca 1808 roku zasądzaiąc powrót od possessyi miasta Wilna gruntow przez Grafa Potockiego od tegoż miasta zabranych, pomienionemu kapitanowi Rudzińskiemu iako wyrażonych gruntow nabywcy zostawił prawo opłaconych za one pieniędzy poszukiwania w sądzie przyzwoitym na swoim wybywcy.

Sekretarz Dobrzański.

C e n a   T a r g o w a   W i l e ń s k a

Od dnia 13 Kwietnia do dnia 16 tegoż		rub:	kop
Beczka Kommissyyna	Zyta surowego - -	9	50
	Pszenicy - - -	18	—
	Jęczmienia - - -	9	—
	Gryki - - -	9	—
	Owsa - - -	9	—
	Grochu - - -	8	—
	Faska Masła - -	6	—
	Funt słoniny wędzoney -	—	15
	Funt mięsa wołowego -	—	5
	Assygnacya 100 rubli -	22	50
	Dukat - - - - -	2	90

Za Pozwoleniem Cenzury Wileńskiey — W Drukarni przy Redakcyi.